

Granskning av regional utveckling

Region Värmlands revisorer
November 2019

Lars Näsström, projektledare

Helena Richardsson, projektmedarbetare

Henrik Fagerlind, kvalitetssäkrare

Innehållsförteckning

1.	Inledning	5
1.1.	Bakgrund till uppdraget	5
1.2.	Syfte och revisionsfrågor	5
1.3.	Avgränsning	6
1.4.	Revisionskriterier	6
1.5.	Metod	6
2.	Om Region Värmland	7
3.	Kunskapssammanställning	8
4.	Granskningsresultat	9
4.1.	Styrdokument och implementeringen av dessa	9
4.1.1.	lakttagelser	9
4.1.2.	Bedömning revisionsfråga 1	10
4.2.	Nämndens utveckling, styrning och uppföljning av verksamheten	11
4.2.1.	lakttagelser	11
4.2.2.	Bedömning revisionsfråga 2	11
4.3.	Internkontroll	12
4.3.1.	lakttagelser	12
4.3.2.	Bedömning revisionsfråga 3	13
4.4.	Regionalt tillväxtarbete	14
4.4.1.	lakttagelser	14
4.4.2.	Bedömning revisionsfråga 4	15
4.5.	Rekommendationer	16
5.	Revisionell bedömning	17
	Bilaga 1 - Dokumentförteckning	18
	Bilaga 2 – Förslag till kommande revisionsplanering	19

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Värmland granskat regionens arbete för regional utveckling och tillväxt. Syftet med granskningen är att bedöma om regionstyrelsen samt regionala utvecklingsnämnden, utifrån sina respektive uppdrag och ansvarsområden, har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll avseende den regionala utvecklingen inom regionen på en övergripande nivå.

Granskningen besvarar följande revisionsfrågor:

1. Har styrelsen och nämnden, utifrån sina respektive uppdrag och ansvarsområden, tillsett att det finns ändamålsenliga styrdokument och att dessa implementerats i den nya regionen?
2. Utvecklar, styr och följer nämnden upp verksamheten i enlighet med nämndplanen?
3. Finns ändamålsenliga internkontrollplaner avseende regional utveckling?
4. Fullgör nämnden Region Värmlands uppgifter enligt förordning om regionalt tillväxtarbete (2017:583), i enlighet med nämndplanen, och har arbetet med en ny utvecklingsstrategi (att gälla från och med 2021) påbörjats?
5. Om granskningen påvisar brister, vilka rekommendationer ges?

Utifrån granskningen är vår samlade bedömning att *regionstyrelsen* delvis har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll avseende den regionala utvecklingen inom regionen på en övergripande nivå.

Utifrån granskningen är vår samlade bedömning att *regionala utvecklingsnämnden* delvis har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll avseende den regionala utvecklingen inom regionen på en övergripande nivå.

Bedömningarna grundar sig på iakttagelser och bedömningar för respektive revisionsfråga, vilka framkommer i sin helhet av rapporten. Nedan återfinns en sammanfattning.

Revisionsfråga 1 – Styrdokument och implementeringen av dessa

Granskningen visar att regionstyrelsen, utifrån sitt uppdrag och ansvarsområde, har tillsett att det finns styrdokument som reglerar verksamheten och preciserar styrelsens ambitioner. Styrelsen har bland annat antagit en nämndplan och en delegeringsförteckning. Nämndplanen är upprättad i enlighet med "Allmänna bestämmelser för styrelse och nämnder". Vi anser dock att regionstyrelsens reglemente behöver justeras eftersom skrivelsen om styrelsens samordnande regionala utvecklingsansvar leder till en otydlig roll- och ansvarsfördelning mellan regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden. Otydligheten kring respektive ansvar har också uttryckts av flertalet av de respondenter som vi intervjuat. Som vår kunskapssammanställning visar är en otydlig roll- och ansvarsfördelning avseende det regionala utvecklingsarbetet en vanlig förekommande brist.

Bedömning regionstyrelsen: Delvis uppfyllt.

Granskningen visar att regionala utvecklingsnämnden, utifrån sitt uppdrag och ansvarsområde, har tillsett att det finns styrdokument som reglerar verksamheten och preciserar nämndens ambitioner. Nämnden har bland annat antagit en nämndplan och en delegeringsförteckning. Nämndplanen är upprättad i enlighet med "Allmänna bestämmelser för styrelse och nämnder". Vi noterar dock att nämndens mätplan endast omfattar ett av regionfullmäktiges fyra områden inom ramen för perspektivmålet Hållbar organisation. Det framkommer även att nämnden inte har säkerställt att samtliga styrdokument är implementerade i verksamheten.

Bedömning regionala utvecklingsnämnden: Delvis uppfyllt.

Revisionsfråga 2 – Nämndens utveckling, styrning och uppföljning av verksamheten

Granskningen visar att nämnden i stort styr, följer upp och utvecklar verksamheten i enlighet med nämndplanen. Vi noterar dock att nämndens mätplan endast omfattar ett av regionfullmäktiges fyra områden inom ramen för perspektivmålet Hållbar organisation. Det framkommer också att två av nämndens prioriterade områden för 2019 har ännu inte behandlats av nämnden. Vidare framkommer att nämndens former för uppföljning behöver ses över inför 2020. Arbetet med att förbättra formerna för uppföljning har ännu inte behandlats av nämnden.

Bedömning: Delvis uppfyllt.

Revisionsfråga 3 – Internkontroll

Granskningen visar att regionala utvecklingsnämndens internkontrollplan innefattar uppföljning för att säkerställa att särskilda villkor i projektbeslut efterlevs samt översyn av bidrag och anslag, vilket vi anser är positivt. Vår kunskapssammanställning visar att detta är något som ofta saknas inom andra regioner. Den regionala utvecklingsnämnden har dock inte genomfört någon riskbedömning i enlighet med regionens reglemente för internkontroll. Utöver den löpande uppföljningen som sker under året i form av månadsrapporter, tertialrapport och delårsrapport innefattar internkontrollplanen endast en specifik fördjupning. Av interkontrollplanen framgår inte hur kontrollen/översynen ska genomföras, när den ska genomföras eller vem som är ansvarig för genomförandet. Det framkommer även att interkontrollplanen antogs först i juni vilket vi anser är en brist.

Bedömning: Delvis uppfyllt.

Revisionsfråga 4 – Regionalt tillväxtarbete

Granskningen visar att den regionala utvecklingsnämnden arbetar utefter den regionala utvecklingsstrategin som det tidigare kommunalförbundet antagit. Nämnden har under året också beslutat om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete. Granskningen visar även att nämnden säkerställt att arbetet med den nya regionala utvecklingsstrategin har påbörjats och att processen inkluderar flertalet olika aktörer, vilket vi anser är positivt. Av kunskapssammanställningen bekräftas att det är av stor vikt att framtagandeprocessen kännetecknas av bred inkludering från både offentlig och privat sektor.

Granskningen visar även att nämnden tar del av uppföljning utifrån de tre dimensionerna ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Vi anser dock att uppföljningen bör sker löpande under året på en övergripande nivå. Enligt förordningen ska arbetet med analyser, uppföljning och utvärdering ske löpande, systematiskt och långsiktigt. Statistik ska redovisas med kön som övergripande indelningsgrund, om det inte finns särskilda skäl mot detta.

Vidare framkommer att nämndens presidium anser att kommunikationen med kommunernas beslutande organ har förändrats. I enlighet med revisorernas fördjupade granskning av Region Värmland i oktober 2018 anser vi att det är viktigt att hitta bra forum och kontaktvägar med kommunerna och andra aktörer.

Bedömning: Delvis uppfyllt.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi *regionstyrelsen* att:

- Upprätta en implementeringsplan som omfattar styrelsens mest väsentliga styrdokument, exempelvis förvaltningsplanen. Implementeringsplanen kan med fördel användas för att tydliggöra på vilka nivåer de olika styrdokumenterna ska implementeras.
- Säkerställa att samverkansavtalet med värmlandskommunerna ses över enligt avtal.
- Föreslå för regionfullmäktige att förtydliga styrelsens reglemente avseende internationellt arbete på strategisk nivå samt det regionala utvecklingsansvaret.

- Säkerställa ett ändamålsenligt system för internkontroll med tillhörande ändamålsenligt reglemente.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi *regionala utvecklingsnämnden* att:

- Upprätta en implementeringsplan som omfattar nämndens mest väsentliga styrdokument. Implementeringsplanen kan med fördel användas för att tydliggöra på vilka nivåer de olika styrdokumenterna ska implementeras.
- Säkerställa tillräcklig internkontroll över nämndens verksamheter.
- Utvärdera samverkan med värmlandskommunerna för det regionala utvecklingsarbetet.

1. Inledning

1.1. Bakgrund till uppdraget

Regionens revisorer har ansvar för att genomföra årlig granskning av regionens samtliga verksamheter. Utifrån detta uppdrag och ansvar har regionens revisorer utarbetat dokumentet "Granskningsstrategi" i vilket de beskrivit de områden som revisorerna främst ska fokusera på under innevarande mandatperiod. Baserad på granskningsstrategin gör revisorerna en årlig riskbedömning och revisionsplan. I "Revisionsplan 2019" har revisorerna aktualiserat en granskning avseende regional utveckling.

Den 1 januari 2019 bildades Region Värmland, och kommunalförbundet Region Värmland uppgick i den nya organisationen. Region Värmland har sedan regionbildningen ett samlat regionalt utvecklingsansvar. Av 7 § i Förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete framgår att den som har det regionala utvecklingsansvaret ska:

1. Utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling (regional utvecklingsstrategi) och samordna insatser för att genomföra strategin,
2. Besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete, och
3. Följa upp, låta utvärdera och årligen redovisa resultaten av det regionala tillväxtarbetet till regeringen.

Sedan 2014 finns en regional utvecklingsstrategi för Värmland, "Värmlandsstrategin" som gäller perioden 2014–2020.

Inom regionen är det den regionala utvecklingsnämnden som ansvarar, utifrån ett regionalt tillväxtperspektiv, för frågor som rör närings- och arbetslivets utveckling inklusive infrastruktur, forskning och innovation, kompetensförsörjning, arbetsmarknad, utbildning, jämställdhet och miljö. Nämnden ansvarar även för det statliga tillväxtuppdraget.

Då regional utveckling är en verksamhet som tidigare inte funnits inom före detta landstinget, har revisorerna i sin riskanalys beslutat att genomföra en granskning inom området.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet är att granska om regionstyrelsen samt regionala utvecklingsnämnden, utifrån sina respektive uppdrag och ansvarsområden, har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll avseende den regionala utvecklingen inom regionen på en övergripande nivå.

Granskningen ska ge svar på följande revisionsfrågor:

- Har styrelsen och nämnden, utifrån sina respektive uppdrag och ansvarsområden, tillsett att det finns ändamålsenliga styrdokument och att dessa implementerats i den nya regionen?
- Utvecklar, styr och följer nämnden upp verksamheten i enlighet med nämndplanen?
- Finns ändamålsenliga internkontrollplaner avseende regional utveckling?
- Fullgör nämnden Region Värmlands uppgifter enligt förordning om regionalt tillväxtarbete (2017:583), i enlighet med nämndplanen, och har arbetet med en ny utvecklingsstrategi (att gälla från och med 2021) påbörjats?
- Om granskningen påvisar brister, vilka rekommendationer ges?

1.3. Avgränsning

Granskningen avgränsas till att gälla regional utveckling 2019. Granskningsobjekt är regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden.

1.4. Revisionskriterier

Följande revisionskriterier (bedömningsgrunder) har använts för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar:

- Kommunallagen (2017:725) 6 kap. 1 §
- Förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete 7 §
- Regionens styrdokument som exempelvis nämndplan och regional utvecklingsstrategi

1.5. Metod

Granskningen har genomförts genom intervjuer, protokollgranskning, dokumentstudier (se bilaga 1) och en kunskapssammanställning.

Intervjuer har genomförts med följande:

- Regionala utvecklingsnämndens ordförande
- Regionala utvecklingsnämndens första vice ordförande
- Regional utvecklingsdirektör
- Områdeschef, regional tillväxt
- Biträdande områdeschef, regional tillväxt
- Chef för regionala utvecklingsstaben
- Administrativ chef, regionledningskontoret
- Tillförordnad avdelningschef, planering och ekonomiavdelningen
- Tillförordnad ekonomidirektör, egentligen planeringschef på planering och uppföljningsenheten

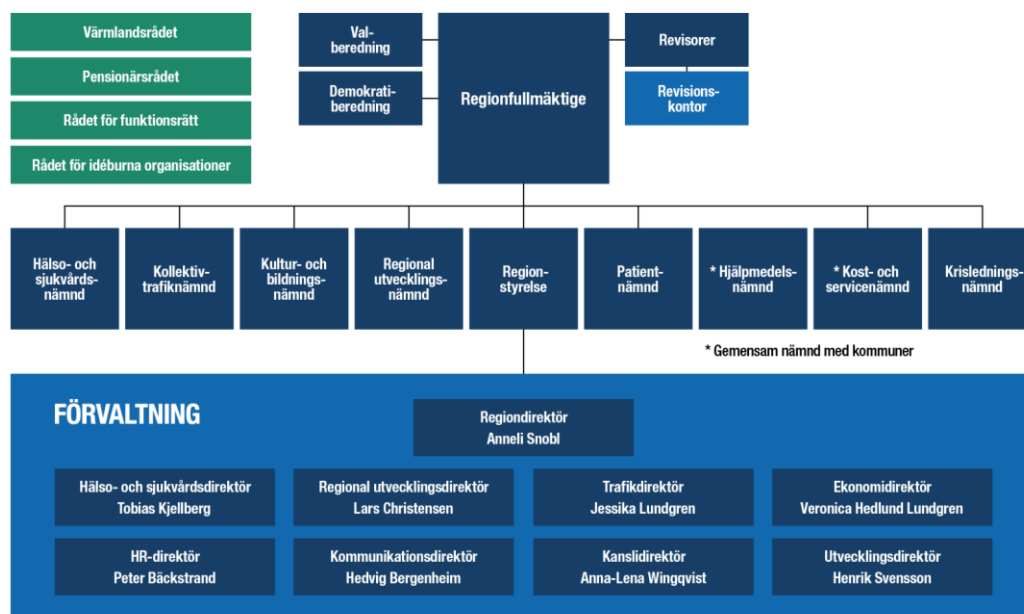
Rapporten har kvalitetssäkrats enligt PwC:s rutin för kvalitetssäkring och har lämnats för saklighetskontroll till de som har ingått i granskningen.

2. Om Region Värmland

Region Värmland bildades den 1 januari 2019 då kommunalförbundet Region Värmland, Lands-tinget i Värmland, Värmlandstrafik och Karlstadsbuss gick samman till en gemensam organisation. Regionen ansvarar för utvecklingsinsatser inom områden som hälso- och sjukvård, tandvård, kollektivtrafik, infrastruktur, näringsliv, arbetsmarknad, jämställdhet, kompetensförsörjning och kultur. Regionen ansvarar också för fem av länets sex folkhögskolor.

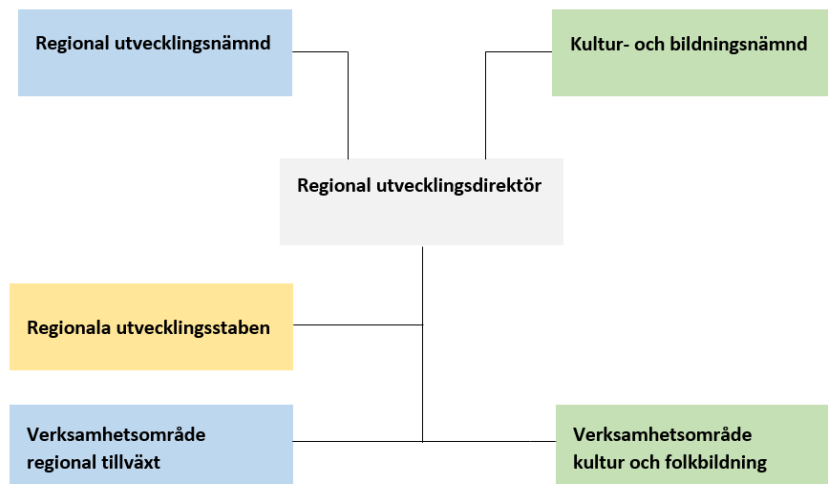
Region Värmland har förutom regionstyrelsen åtta nämnder. Två av nämnderna, Hjälpmedelsnämnden i Värmland och Kost- och servicenämnden, styrs gemensamt med länets kommuner. Regionen har en förvaltning som förutom regiondirektören drivs av åtta direktörer.

Bild 1: Region Värmlands organisation 2019

Arbetet med regional utveckling drivs av regionala utvecklingsdirektören. Den regionala utvecklingsdirektören rapporterar både till den regionala utvecklingsnämnden samt kultur- och bildningsnämnden. Förvaltningsområdet består av den regionala utvecklingsstaben, verksamhetsområdet regional tillväxt samt verksamhetsområdet kultur och bildning.

Bild 2: Förvaltningsområdet Regional utveckling samt Kultur och bildning

3. Kunskapssammanställning

I kunskapssammanställningen har vi samlat information från elva tidigare genomförda revisionsgranskningar inom området regional utveckling från 2016 till 2019. I sammanställningen ingår revisionsgranskningar av bland annat det regionala utvecklingsarbetet i Region Halland, Region Västmanland, Region Jönköping och Region Gävleborg. Den sammanställda informationen har analyserats och följande brister har identifierats som vanligt förekommande:

- Roll- och ansvarsfördelningen avseende det regionala utvecklingsarbetet är otydlig inom regionen. Det är exempelvis vanligt att ägandeskapet kring vissa frågor är otydligt.
- Förankringen av den regionala utvecklingsstrategin är svag inom regionen, kommuner och andra relevanta aktörer inom länet.
- Den regionala utvecklingsstrategin upplevs otydlig och prioriteringar för det regionala utvecklingsarbetet behöver förtydligas.
- Uppföljningen och utvärderingen av den tidigare regionala utvecklingsstrategin är inte tillräcklig inför framtagande av ny regional utvecklingsstrategi.
- Den interna kontrollen inom området är bristfällig. Som exempel genomförs sällan någon kontroll av 1:1 medel.
- Det systematiska uppföljningsarbetet av det regionala utvecklingsarbetet är bristfälligt.
- Formerna för samverkan och samordning av aktörer och intressenter är bristande.

Löpande i rapporten relaterar vi kunskapssammanställningen mot iakttagelser kring Region Värmlands arbete med regional utveckling.

4. Granskningsresultat

4.1. Styrdokument och implementeringen av dessa

Revisionsfråga 1: Har styrelsen och nämnden, utifrån sina respektive uppdrag och ansvarsområden, tillsett att det finns ändamålsenliga styrdokument och att dessa implementerats i den nya regionen?

4.1.1. Iakttagelser

Regionstyrelsens uppdrag utgår från reglementet "Allmänna bestämmelser för styrelse och nämnder", det nämndspecifika reglementet samt kommunallagen (2017:725). Enligt regionstyrelsens reglemente är styrelsen Region Värmlands ledande politiska förvaltningsorgan. Styrelsen ska bland annat leda arbetet med att samordna utformningen av övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den regionala verksamheten samt göra framställningar i målfrågor som inte är förbehållna annan nämnd. Regionstyrelsen ska även utöva uppsikt över övriga nämnders och gemensamma nämnders beslut.

Vad gäller regional utveckling framkommer att regionstyrelsen har det samordnande regionala utvecklingsansvaret, vilket bland annat innebär att efter beredning av respektive nämnd, upprätta förslag till regional utvecklingsstrategi samt samordna insatser för att genomföra dess strategier. Vidare framgår av reglementet att styrelsen ska svara för internationellt arbete på strategisk nivå.

Regionstyrelsen har beslutat om en delegeringsförteckning som reglerar den delegerade beslutsrätten inom tilldelade ramar, riktlinjer och övriga befogenheter. Styrelsen ska även besluta om en nämndplan i egenskap av genomförare i enlighet med reglementet "Allmänna bestämmelser för styrelse och nämnder". I regionstyrelsens nämndplan med tillhörande mätplan konkretiseras regionstyrelsens uppgifter och förutsättningar samt hur regionstyrelsen uppfattat uppdraget från fullmäktige. Dessutom beskrivs förutsättningar för ledning, styrning och uppföljning samt uppdraget att genomföra verksamheten beskriven i övriga nämnders planer. Nämndplanen redovisar även de mål som regionstyrelsen har under året. Vidare framkommer att regiondirektören ska upprätta en förvaltningsplan för genomförandet av uppdraget från styrelsen.

I intervjuer framkommer att förvaltningsplanen inte är implementerad inom förvaltningen. I intervjuer framkommer även att tjänstepersonerna har upplevt svårigheter till följd av att regionen består av en förvaltning med flera nämnder. Personalen uppges bland annat ha hamnat i planerings- och uppföljningsdiskussioner om hur särskilda frågor ska hanteras. Det framhålls dock att roll- och ansvarsfördelningen har förbättrats under året.

Vidare beskrivs i intervjuer att det har inletts ett arbete för att justera regionstyrelsens reglemente. Under året har personalen inom verksamhetsområdet regional tillväxt identifierat att reglementet behöver förtydligas avseende det internationella arbetet samt ansvaret för det regionala utvecklingsarbetet eftersom även regionala utvecklingsnämnden har ansvar för frågor kopplat till EU samt har ansvar för det regionala tillväxtarbetet.

Regionala utvecklingsnämnden

Regionala utvecklingsnämndens uppdrag utgår från reglementet "Allmänna bestämmelser för styrelse och nämnder", det nämndspecifika reglementet och andra relevanta styrande dokument såsom Värmlandsstrategin samt lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar och förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete.

Enligt regionala utvecklingsnämndens reglemente ansvarar nämnden, utifrån ett regionalt tillväxtperspektiv, för frågor som rör närings- och arbetslivets utveckling inklusive infrastruktur, forskning och innovation, kompetensförsörjning, arbetsmarknad, utbildning, jämställdhet och miljö. Nämnden ansvarar även för det statliga tillväxtuppdraget.

Nämnden har beslutat om en delegeringsförteckning som reglerar den delegerade beslutsrätten inom tilldelade ramar, riktlinjer och övriga befogenheter. Nämnden ska även besluta om en nämndplan i enlighet med reglementet "Allmänna bestämmelser för styrelse och nämnder". I regionala utvecklingsnämndens nämndplan med tillhörande mätplan konkretiseras nämndens uppgifter och förutsättningar samt hur nämnden uppfattat uppdraget från regionfullmäktige. I nämndplanen preciseras även uppdraget till regionstyrelsen som efter överenskommelse med nämnden ska genomföra verksamheten för nämndens räkning. Av nämndplanen 2019 framkommer att regionala utvecklingsnämnden antagit ett mål för året och ett av regionfullmäktiges fyra områden inom ramen för perspektivmålet Hållbar organisation. Övriga prioriterade områden har nämnden alltså avstått från att anta.

Enligt reglementet ansvarar nämnden även för det löpande samrådet och samverkan med Värmlands kommuner och andra berörda utvecklings- och tillväxtaktörer inom nämndens ansvarsområde. För att reglera samverkan mellan regionen och värmlandskommunerna upprättades ett samverkansavtal 2018-04-19. I avtalet beskrivs bland annat principer och syftet med samverkan, ansvarsfördelning, samverkansstruktur och formerna för utvärdering och ändringar av avtalet. Enligt avtalet ska det under andra halvåret 2019 genomföras en översyn av avtalet för att säkerställa att alla samverkansområden är optimalt hanterade. Enligt uppgift inleddes översynen av avtalet med ett möte i september och i början av oktober togs ställning om att en webbenkät ska gå ut till ledamöter i Värmlandsrådet. Resultatet av webbenkäten ska redovisas på Värmlandsrådets möte i januari 2020.

I intervjuer framkommer att väsentliga reglementen och arbetsordningar har setts över och upprättats. Det framkommer också att implementeringen av styrdokumentet och rutinerna kvarstår. Enligt vår genomgång av regionstyrelsens och regionala utvecklingsnämndens sammanträdesprotokoll finns ingen antagen plan för implementeringen av styrdokument och rutiner. Av intervjuerna framkommer också att det interna arbetet inom förvaltningen behöver utvecklas mellan den centrala förvaltningsnivån och verksamhetsområdet regional tillväxt. Som exempel nämns att kunskapen om den nya organisationen behöver öka samt att nya interna flöden behöver skapas.

Nämnden ansvarar även för att det finns en tillräcklig intern kontroll inom nämndens ansvarsområde och ska årligen anta en internkontrollplan. Iakttagelser avseende nämndens styrning, uppföljning och utveckling utifrån regionens reglemente för internkontroll återfinns under avsnitt 4.3.

4.1.2. Bedömning revisionsfråga 1

Vi bedömer att regionstyrelsen delvis uppfyller revisionsfrågan.

Granskningen visar att regionstyrelsen, utifrån sitt uppdrag och ansvarsområde, har tillsett att det finns styrdokument som reglerar verksamheten och preciserar styrelsens ambitioner. Styrelsen har bland annat antagit en nämndplan och en delegeringsförteckning. Nämndplanen är upprättad i enlighet med "Allmänna bestämmelser för styrelse och nämnder". Vi anser dock att regionstyrelsens reglemente behöver justeras eftersom skrivelsen om styrelsens samordnande regionala utvecklingsansvar leder till en otydlig roll- och ansvarsfördelning mellan regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden. Otydligheten kring respektive ansvar har också uttryckts av flertalet av de respondenter som vi intervjuat. Som vår kunskapssammanställning visar är en otydlig roll- och ansvarsfördelning avseende det regionala utvecklingsarbetet en vanlig förekommande brist.

Vi bedömer att regionala utvecklingsnämnden delvis uppfyller revisionsfrågan.

Granskningen visar att regionala utvecklingsnämnden, utifrån sitt uppdrag och ansvarsområde, har tillsett att det finns styrdokument som reglerar verksamheten och preciserar nämndens ambitioner. Nämnden har bland annat antagit en nämndplan och en delegeringsförteckning. Nämndplanen är upprättad i enlighet med "Allmänna bestämmelser för styrelse och nämnder". Vi noterar dock att nämndens mätplan endast omfattar ett av regionfullmäktiges fyra områden inom ramen för perspektivmålet Hållbar organisation. Det framkommer även att nämnden inte har säkerställt att samtliga styrdokument är implementerade i verksamheten.

4.2. Nämndens utveckling, styrning och uppföljning av verksamheten

Revisionsfråga 2: Utvecklar, styr och följer nämnden upp verksamheten i enlighet med nämndplanen?

4.2.1. Iakttagelser

Regionala utvecklingsnämnden ska under 2019 arbeta mot nämndens mål *Stärkt tillväxt och utveckling* samt *Budget i balans* som är ett av regionfullmäktiges fyra områden inom ramen för perspektivmålet Hållbar organisation. Enligt nämndens mätplan ska samtliga indikatorer följas upp på årsbasis förutom beviljade projektmedel och nettokostnadsram mot budget som ska följas upp månatligen.

Vår granskning av nämndens mötesprotokoll visar att nämnden tagit del av ekonomiska månadsrapporter löpande under året samt hanteringen av projektmedel. Nämnden har även tagit del av delårsrapporten enligt plan. Delårsrapporten omfattar perioden januari till augusti 2019.

Regionala utvecklingsnämnden har även beslutat om 13 fokusområden för året vilka också framgår av nämndplanen. Enligt vår granskning av nämndens sammanträdesprotokoll har arbetet med 11 av 13 fokusområden hittills återrapporterats till nämnden under 2019. Som exempel skulle det under året genomföras en utredning och kartläggning av regionens framtida kompetensförsörjningsbehov och arbetsmarknadens strukturella utmaningar. Någon sådan utredning har till och med oktobermötet inte återrapporterats till nämnden. Av regionala utvecklingsnämndens delårsrapport framkommer dock att arbetet med att planera och förbereda genomförandet med att identifiera det långsiktiga kompetensförsörjningsbehovet kopplat till regionens strukturella utmaningar har påbörjats. Vidare framkommer av protokollgranskningen att nämnden inte fått information om eller beslutat kring utvecklade former för uppföljning av nämndens verksamhet.

I intervjuer framkommer att nämndens har ett processinriktat arbetssätt och att den tidigare styrmodellen utgick från balanserade styrkort. Det beskrivs att nämndens processinriktade arbetssätt inte upplevs passa in i regionens styrmodell med mätplan och kvantitativa indikatorer. Som exempel nämns att nämndens indikatorer för 2019 främst är att se som obligatoriska avstämningpunkter i uppföljningen såsom redovisning av beviljade projektmedel och total uppväxling av projektmedel. I intervjuer uppges att nämndens former för uppföljning och mätplan behöver ses över inför 2020.

Enligt nämndplanen ansvarar nämnden även för att det finns en tillräcklig intern kontroll inom nämndens ansvarsområde. Iakttagelser avseende nämndens styrning, uppföljning och utveckling utifrån regionens reglemente för internkontroll återfinns under avsnitt 4.3.

4.2.2. Bedömning revisionsfråga 2

Vi bedömer att regionala utvecklingsnämnden delvis uppfyller revisionsfrågan.

Granskningen visar att nämnden i stort styr, följer upp och utvecklar verksamheten i enlighet med nämndplanen. Vi noterar dock att nämndens mätplan endast omfattar ett av regionfullmäktiges fyra områden inom ramen för perspektivmålet Hållbar organisation. Det framkommer också att två av nämndens prioriterade områden för 2019 har ännu inte behandlats av nämnden. Vidare framkommer att nämndens former för uppföljning behöver ses över inför 2020. Arbetet med att förbättra formerna för uppföljning har ännu inte behandlats av nämnden.

4.3. Internkontroll

Revisionsfråga 3: Finns ändamålsenliga internkontrollplaner avseende regional utveckling?

4.3.1. Iakttagelser

Enligt Region Värmlands "Reglemente för internkontroll"¹ definieras internkontroll som en process, ett medel för att nå måluppfyllelse². Vidare fastställs att den interna kontrollen innebär att på en rimlig nivå säkerställa;

- Att verksamheter lever upp till fastställda mål, bedrivs med god kvalitet och på ett kostnadseffektivt sätt, det vill säga med god ekonomisk hushållning.
- Att informationen om verksamheten och den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig.
- Att lagar, regler och riktlinjer följs.

Enligt reglementet ansvarar regionstyrelsen för att säkerställa att det finns en god internkontroll. I ansvaret ingår att tillse att det finns ett internt kontrollsystem som utvecklas utifrån regionens kontrollbehov. Regionstyrelsen ska, enligt reglementet, årligen fastställa en internkontrollplan som innehåller regionövergripande kontrollmoment. Huvuddelen av kontrollmomenten ska utformas så att de berör alla eller flertalet av regionens olika verksamhetsdelar. Regionstyrelsen ska även informera regionfullmäktige om organisationens samlade arbete med intern kontroll.

Vidare fastställs att nämnderna ansvarar för att det finns en god internkontroll inom sina respektive ansvarsområden. Med nämnder avses även regionstyrelsen i sin roll som verksamhetsansvarig för vissa områden. Nämnderna ska utifrån egen riskbedömning besluta om egna kontrollmoment vid sidan av den regionövergripande kontrollplanen. Därefter ska nämnderna vid behov initiera åtgärder som följd av resultaten av såväl regionövergripande som egna kontrollmoment.

Enligt dokumentet "Internkontroll och uppsiktsplikt 2019" omfattar regionens system för internkontroll all uppföljning såsom månadsuppföljning, delårsrapporter och andra lägesrapporteringar för att inte skapa parallella system och för att underlätta ledning och styrning. Det fastställs att internkontroll inom Region Värmland definieras som samlingsbegreppet för:

- Mätplaner, som beskriver vilka indikatorer, vilka bidrar till målen, som följs upp och med vilken frekvens.
- Lägesrapporter som beskriver helheten och som kompletterar mätplanerna.
- Fördjupningar inom de områden som riskbedömning resulterat i.
- Summering från regiondirektörens tertialdialoger.
- Åtgärder som genomförts alternativt krävs när målen inte nås eller om lagar/regler/riktlinjer inte följs.

Systemet för internkontroll inkluderar även regionstyrelsens uppsiktsplikt. Uppsiktsplikten ska enligt dokumentet rapporteras i samband med regionstyrelsens ordinarie rapportering till regionfullmäktige. Regionstyrelsens uppsiktsplikt ska säkerställas genom att regionstyrelsen för dialog med företrädare för respektive nämnd och andra organisationer samt tar del av protokoll, verksamhetsplaner och årsredovisningar från de verksamheter som regionstyrelsen har uppsiktsplikt över.

¹ Reglementet för internkontroll antogs av dåvarande landstingsfullmäktige och började gälla för Region Värmland från och med 2018-01-01.

² Enligt reglementet för internkontroll utgår regionen från den internationellt förankrade COSO-modellen (Committee of Sponsoring Organizations of Treadway Commission) i sin definition av begreppet internkontroll.

Regionala utvecklingsnämndens internkontroll

Regionala utvecklingsnämnden antog sin internkontrollplan vid sammanträdet den 12 juni 2019. Nämndens internkontrollplan 2019 innefattar, utöver de regionövergripande kontrollåtgärderna³, följande moment:

- Berörda direktörer informerar muntligt om aktuella frågor i samband med varje nämndsmöte
- Tertialrapport, tertial 1 (maj)
- Delårsrapport, tertial 2 (oktober) – uppföljning av mätplan och lägesrapport
- Årsredovisning (februari 2020) inklusive uppföljning av mätplan
- Uppföljning av strategier inom nämndens ansvarsområde (december)
- Följa upp att särskilda villkor i projektbeslut efterlevs (december)
- Fördjupningar
 - Översyn av bidrag och anslag inom nämndens ansvarsområde

Granskningen av nämndens sammanträdesprotokoll visar att nämnden har tagit del av delårsrapporten enligt nämndplanens uppföljningsplan. Av protokollen framgår att direktörerna deltar vid samtliga möten för att berätta om verksamheten och besvara eventuella frågor. Någon översyn av bidrag och anslag inom nämndens ansvarsområde har ännu inte genomförts.

I intervjuer framkommer att nämndens interkontrollplan inte föregåtts av någon riskanalys. Det beskrivs att det inte har funnits något styrsystem för hur riskbedömningen ska genomföras.

4.3.2. *Bedömning revisionsfråga 3*

Vi bedömer att revisionsfrågan delvis är uppfylld.

Granskningen visar att regionala utvecklingsnämndens internkontrollplan innefattar uppföljning för att säkerställa att särskilda villkor i projektbeslut efterlevs samt översyn av bidrag och anslag, vilket vi anser är positivt. Vår kunskapssammanställning visar att detta är något som ofta saknas inom andra regioner. Den regionala utvecklingsnämnden har dock inte genomfört någon riskbedömning i enlighet med regionens reglemente för internkontroll. Utöver den löpande uppföljningen som sker under året i form av månadsrapporter och delårsrapport innefattar internkontrollplanen endast en specifik fördjupning. Av interkontrollplanen framgår inte hur kontrollen/översynen ska genomföras, när den ska genomföras eller vem som är ansvarig för genomförandet. Det framkommer även att interkontrollplanen antogs först i juni vilket vi anser är en brist.

³ De regionövergripande kontrollåtgärderna 2019 är tertialrapportering efter årets första tertial, delårsrapport efter andra tertialet, och årsredovisning efter 2019.

4.4. Regionalt tillväxtarbete

Revisionsfråga 4: Fullgör nämnden Region Värmlands uppgifter enligt förordning om regionalt tillväxtarbete (2017:583), i enlighet med nämndplanen, och har arbetet med en ny utvecklingsstrategi (att gälla från och med 2021) påbörjats?

4.4.1. Iakttagelser

För att fullgöra ansvaret och uppdraget enligt förordning om regionalt tillväxtarbete arbetar regionala utvecklingsnämnden med att uppfylla Värmlandsstrategin. Värmlandsstrategin antogs av det tidigare kommunalförbundet och sträcker sig från 2014 till 2020. Värmlandsstrategin beskrivs som en paraplystrategi för hela Värmland, vilket innebär att strategin är sektorsövergripande. Strategin är framtagen i samverkan med både offentliga och privata aktörer. I strategin anges fyra prioriterade områden:

- livskvalitet för alla
- fler och starkare företag
- höjd kompetens
- bättre kommunikationer

Det tidigare kommunalförbundet har också beslutat om 33 mätbara mål. Målen är så kallade effektmål⁴ som mäts på en övergripande samhällsnivå. Till Värmlandsstrategin finns också flera olika handlingsplaner, handlingsprogram och fördjupade strategier kopplade. År 2018 publicerades en halvtidsuppföljning av målen i Värmlandsstrategin. Verksamhetsområdet regional tillväxt har också gjort en kvalitativ utvärdering bestående av 30 intervjuer av olika aktörers och interna medarbetares upplevelse av framtagande och genomförandet av strategin.

Vidare visar vår granskning av nämndens sammanträdesprotokoll att nämnden löpande under året har fått redovisning av statliga och regionala utvecklingsmedel samt behandlat ansökningar om projektmedel.

Uppföljning utifrån de tre dimensionerna ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet sker enligt regionala utvecklingsdirektören i samband med den årliga avrapporteringen till Näringsdepartementet. Det uppges bland annat att verksamheten arbetar målmedvetet med den sociala och miljömässiga dimensionen inom ramen för arbetet för ett mer jämställt Värmland och i arbetet med att stärka regionens profil kring Bioekonomi. Under 2018 påbörjades även en process med att integrera Agenda 2030 som ett övergripande måldokument i verksamheten. Verksamhetsområdet regional tillväxt har utvecklat en prototyp till ett digitalt verktyg för att säkra implementeringen av berörda mål och hållbarhetskriterier i alla beslutsprocesser genom att externa aktörer ska fånga hållbarhetsfrågan redan innan de söker medfinansiering av regionen.

Som tidigare nämnts i avsnitt 4.1 har det upprättats ett samverkansavtal mellan Region Värmland och värmlandskommunerna för att säkra den sektorsövergripande samverkan. I intervju med regionala utvecklingsnämndens presidium framkommer att kommunikationen och accessen till kommunernas beslutande organ har förändrats sedan verksamheten för regional utveckling blivit en del av Region Värmland. Det uppges att presidiet i dagsläget inte deltar i forum eller andra sammanhang som gör att de löpande träffar företrädare för värmlandskommunerna. Presidiet sitter med i Värmlandsrådet⁵ som enligt samverkansavtalet ska träffas två till fyra gånger per år, men sitter inte med i Värmlandsrådets arbetsutskott som träffas månatligen. Arbetsutskottet består av regionstyrelsens ordförande samt kommunstyrelsens ordförande i respektive kommun.

⁴ I Värmlandsstrategin 2014-2020 sid 6 anges att det för strategins effektmål är svårt att mäta effekten av enskilda insatser och aktiviteter. Det som mäts är utvecklingen på en övergripande samhällsnivå.

⁵ Värmlandsrådet är ett samverkansforum med representanter från samtliga kommuner i Värmland, rådet är knutet till regionstyrelsen.

Den nya regionala utvecklingsstrategin

Verksamhetsområdet regional tillväxt har huvudansvaret för planering och framtagande av den nya regionala utvecklingsstrategin. Det finns en styrgrupp och en projektgrupp för arbetet. I projektets styrgrupp ingår regional utvecklingsdirektör, verksamhetsområdeschef för regional tillväxt och kommunikationschef, tillsammans med presidiet för regionala utvecklingsnämnden. I projektgruppen ingår biträdande verksamhetsområdeschef (huvudprojektledare) samt två projektledare och en kommunikatör för det operativa arbetet. Verksamhetsanalytiker inom regional tillväxt är också knutna till arbetet. Projektgruppen arbetar både med den regionala utvecklingsstrategin och med varumärket Värmland.

Arbetet bedrivs i linje med regionstyrelsens beslut kring process för framtagande av ny regional utvecklingsstrategi. Beslutet fattades vid regionstyrelsens möte den 18 juni 2019. Av protokollet framkommer att genomfört förarbete ligger till grund för den process med tillhörande tidsplan som sedan antogs. Enligt beslutet ska processen genomföras i följande steg: aktualisering av befintligt underlag, framtagande av analysunderlag, formulering av målbild, åtgärder och insatsmål.

I intervju framkommer att arbetet med den nya regionala utvecklingsplanen är i dialogfasen. Den 5 september genomfördes en uppstarts-konferens. Vid konferensen deltog företrädare för kommuner, myndigheter, civilsamhälle och näringsliv. Det har även arrangerats workshops och funnits möjlighet att genomföra digitala övningar. Inför den sista delen av dialogfasen ska en extern referensgrupp skapas dit Värmlandsrådet bjuds in.

Enligt uppgift från respondenterna är en bred inkludering i framtagandeprocessen avgörande för delaktighet och engagemang för såväl strategin i sig som genomförandet av innehållet. Detta eftersom den regionala utvecklingsstrategin omfattar flertalet aktörer från både offentlig och privat sektor.

Som tidigare nämnts har den nuvarande Värmlandsstrategin utvärderats inför framtagandet av den nya regionala utvecklingsstrategin. Enligt uppgift förväntas en remissutgåva av den nya strategin gå ut i mars 2020. Den nya regionala utvecklingsplanen beräknas sedan vara klar i början av 2021.

4.4.2. Bedömning revisionsfråga 4

Vi bedömer att revisionsfrågan är delvis uppfylld.

Enligt förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete 7 § framgår att den som har det regionala utvecklingsansvaret ska (1) utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling (regional utvecklingsstrategi) och samordna insatser för att genomföra strategin, (2) besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete, och (3) följa upp, låta utvärdera och årligen redovisa resultaten av det regionala tillväxtarbetet till regeringen.

Granskningen visar att den regionala utvecklingsnämnden arbetar utefter den regionala utvecklingsstrategin som det tidigare kommunalförbundet antagit. Nämnden har under året också beslutat om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete. Granskningen visar även att nämnden säkerställt att arbetet med den nya regionala utvecklingsstrategin har påbörjats och att processen inkluderar flertalet olika aktörer, vilket vi anser är positivt. Av kunskaps-sammanställningen bekräftas att det är av stor vikt att framtagandeprocessen kännetecknas av bred inkludering från både offentlig och privat sektor.

Granskningen visar även att nämnden tar del av uppföljning utifrån de tre dimensionerna ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Vi anser dock att uppföljningen bör sker löpande under året på en övergripande nivå. Enligt förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete ska arbetet med analyser, uppföljning och utvärdering ske löpande, systematiskt och långsiktigt. Statistik ska redovisas med kön som övergripande indelningsgrund, om det inte finns särskilda skäl mot detta.

Vidare framkommer att nämndens presidium anser att kommunikationen med kommunernas beslutande organ har förändrats. I enlighet med revisorernas fördjupade granskning av kommunal-

förbundet Region Värmland i oktober 2018 anser vi att det är viktigt att hitta bra forum och kontaktvägar för samverkan med kommunerna och andra aktörer.

4.5. Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi *regionstyrelsen* att:

- Upprätta en implementeringsplan som omfattar styrelsens mest väsentliga styrdokument, exempelvis förvaltningsplanen. Implementeringsplanen kan med fördel användas för att tydliggöra på vilka nivåer de olika styrdokumenten ska implementeras.
- Säkerställa att samverkansavtalet med värmlandskommunerna ses över enligt avtal.
- Föreslå för regionfullmäktige att förtydliga styrelsens reglemente avseende internationellt arbete på strategisk nivå samt det regionala utvecklingsansvaret.
- Säkerställa ett ändamålsenligt system för internkontroll med tillhörande ändamålsenligt reglemente.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi *regionala utvecklingsnämnden* att:

- Upprätta en implementeringsplan som omfattar nämndens mest väsentliga styrdokument. Implementeringsplanen kan med fördel användas för att tydliggöra på vilka nivåer de olika styrdokumenten ska implementeras.
- Säkerställa tillräcklig internkontroll över nämndens verksamheter.
- Utvärdera samverkan med värmlandskommunerna för det regionala utvecklingsarbetet.

5. Revisionell bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Värmland granskat regionens arbete för regional utveckling och tillväxt. Syftet med granskningen är att bedöma om regionstyrelsen samt regionala utvecklingsnämnden, utifrån sina respektive uppdrag och ansvarsområden, har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll avseende den regionala utvecklingen inom regionen på en övergripande nivå.

Utifrån granskningen är vår samlade bedömning att *regionstyrelsen* delvis har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll avseende den regionala utvecklingen inom regionen på en övergripande nivå.

Utifrån granskningen är vår samlade bedömning är *regionala utvecklingsnämnden* delvis har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll avseende den regionala utvecklingen inom regionen på en övergripande nivå.

Bedömningarna grundar sig på iakttagelser och bedömningar för respektive revisionsfråga, vilka framkommer i sin helhet av rapporten.

Bilaga 1 - Dokumentförteckning

Allmänna bestämmelser för styrelse och nämnder, antaget av regionfullmäktige 2019-01-01

Bilaga 1. Reglemente för internkontroll, antaget av regionfullmäktige 2018-01-01

Delegeringsförteckning Regionala utvecklingsnämnden, gäller från 2019-01-01

Delegeringsförteckning Regionstyrelsen, gäller från 2019-03 tillsvidare

Flerårsplan 2019–2021 och Regionplan 2019 godkändes av landstingsfullmäktige den 26 juni 2018, diarienummer LK/180212

Internkontroll och uppsiktsplikt 2019, diarienummer RS/190352, 2019-04-16

Internkontrollplan för Regionstyrelsen 2019

Internkontrollplan för Regionala utvecklingsnämnden 2019

Mätplan Regionala utvecklingsnämnden 2019

Mätplan Regionstyrelsen 2019

Nämndplan Regionala utvecklingsnämnden 2019

Nämndplan Regionstyrelsen 2019

Protokollsutdrag RSAU § 66 Internkontroll och uppsiktsplikt 2019, 2019-04-02

Protokollsutdrag RUNAU § 47 Internkontrollplan för regionala utvecklingsnämnden 2019, 2019-05-22

Reglemente Regionala utvecklingsnämnden, antaget av regionfullmäktige, gäller från och med 2019-01-01

Reglemente Regionstyrelsen, antaget av regionfullmäktige, gäller från och med 2019-01-01

Samverkansavtal RV och kommunerna, 2018-04-19, gäller från och med 2019-01-01

Tjänsteskrivelse Internkontroll och uppsiktsplikt 2019, diarienummer RS/190352, 2019-04-16

Verksamhetsplan 2019 för verksamhetsområde Regional Tillväxt, 2019-08-20

Vi har även gått igenom regionstyrelsens och regionala utvecklingsnämndens protokoll till och med oktobersammanträdet.

Bilaga 2 – Förslag till kommande revisionsplanering

Utifrån iakttagelserna i denna granskning och genomförd kunskapssammanställning anser vi att revisionen i sin revisionsplanering under kommande år fortsatt bör lägga vikt på att granska området regional utveckling ur olika perspektiv utifrån det regionala utvecklingsansvaret som åligger Region Värmland:

- utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling (regional utvecklingsstrategi) och samordna insatser för att genomföra strategin,
- besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete, och
- följa upp, låta utvärdera och årligen redovisa resultaten av det regionala tillväxtarbetet till regeringen

Som ett nästa steg rekommenderar vi därför revisorerna att granska ändamålsenligheten i det regionala utvecklingsarbetet som bedrivs av Region Värmland, med inriktning på **strategi, samordning** samt **utvärdering** och **resultatredovisning**. Som revisionskriterier i en sådan granskning föreslås:

- Förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete
- Regional utvecklingsstrategi
- Reglemente för regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden
- Interna styrande dokument för området regional utveckling

Förslag på relevanta revisionsfrågor är:

- Har styrelsen och nämnden säkerställt att ett relevant regional utvecklingsstrategi finns?
- Har styrelsen och nämnden en relevant planering för framtagande av ny regional utvecklingsstrategi?
- Finns det en tydlig roll och ansvarsfördelning mellan regionstyrelse och regionala utvecklingsnämnden rörande det regionala utvecklingsarbetet?
- Samordnar styrelsen och nämnden i tillräcklig grad insatser för att genomföra gällande strategi?
- Har styrelsen och nämnden har en systematisk resultatuppföljning och utvärdering av det regionala tillväxtarbetet?

En ytterligare granskningsinsats att genomföra som ett andra steg är att granska Region Värmlands **hantering av statliga tillväxtmedel**. Region Värmland beslutar årligen om statligt medel för regionalt tillväxtarbete i form av såväl företagsstöd som utvecklingsprojekt, så kallade 1:1-medel. De statliga medlen ska bidra till att förverkliga den nationella och den regionala tillväxtpolitiken, där den regionala uttrycks i den regionala utvecklingsstrategin. För att medlen ska användas på ett ändamålsenligt sätt förutsätts bland annat att stödsökande har kännedom om dem, att medlen beviljas projekt som tydligt bidrar till regional utveckling samt att regionen har kunskap om vilka resultat medlen omsätts till. Hur medlen används ska återrapporteras till Näringsdepartementet. Därutöver behöver berednings- och beslutsprocessen avseende medlens användning vara transparent och tydlig. Som revisionskriterier i en sådan granskning föreslås:

- Förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete
- Förordning (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala tillväxtpolitiken
- Regional utvecklingsstrategi
- Riktlinje för finansiering av regionala utvecklingsprojekt
- Reglemente för Regionstyrelsen samt Regionala tillväxtnämnden
- Interna styrande dokument för området regional utveckling (kan specificeras efter genomförande av den tidigare föreslagna granskningen)

Förslag på relevanta revisionsfrågor är:

- Har nämnden säkerställt att det finns tydlig information om hur medel söks och hur projekt prioriteras och tilldelas medel?
- Har nämnden säkerställt en tydlig process för beredning och beslut om användningen av de statliga medlen?
- Har beviljade projekt en inriktning som främjar målen i det regionala utvecklingsprogrammet?
- Har nämnden säkerställt en tillräcklig intern kontroll som säkerställer att projekten använder medlen på avsett vis?
- Har nämnden säkerställt en tillräcklig resultatuppföljning av projekten?

Avslutningsvis föreslår vi att revisorerna i en av de två ovan presenterade granskningarna låter följa upp resultatet av föreliggande granskning.

2019-11-27

Lars Näsström, projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av revisorerna i Region Värmland enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av anbudet. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.